

Uue põlvkonna tulemine

Mikael Laidre oli kolmeaastane, kui ta isa Margus lähetati koos perega Rootsi Kuningriiki. Nüüd töötab ta juba ise välisministeeriumis, olles hetkel Stockholmis Eesti Suursaatkonnas asejuht.

Olid väike, kui su isa lähetati Rootsi maale suursaadikuks – millised on esimesed mälestused?

Mõnda aega ei saanud ma aru, et olen Rootsis, ja järelikult mitte ka sellest, „mis Rootsi on“. Pärast kohale jõudmist olevat ma aeg-ajalt küsinud: „Millal me Rootsi jõuame?“ Ju siis oli mulle räägitud, et läheme uude kohta, ja mulle pidi olema jäänud mulje, et see on midagi väga teistsugust, nagu teiselt planeedilt. Ju ma ei osanud uut ümbrust, mis täiskasvanutele kindlasti suure kontrastina paistis, samamoodi tunnetada.

Mäletan jõule ja pühadega kaasas käivat erilist, lausa muinasjutulist atmosfääri, mille kujundasid inimesed mu ümber – mu vanemad ja meie peresõbrad, sh mulle vanavanemate eest olnud väliseesti perekonnad, kes löid turvalise kodutunde. Lisaks salapärase seoses päkapikkude käikude, piparkoogilõhna, lumes summutatud helide ja kingitustega kuuse all.

Kas sind võeti lapsena mõnikord ka vastuvõttele kaasa?

Eelkõige meie enda Eesti vastuvõttele. Osalesin ettevalmistustes koos kõigi teistega ja pärast olin juures ning suhtlesin külalistega, sest see tundus mulle tähtsa tööna – mulle meeldis olla osaline ja suurega koos asju teha. Meenub, et sai ka abiks oldud saatkonnas korraldatud valimistel – seisin valimiskasti juures ja vaatasin, et valijad sedeli korralikult kasti laseksid.

Kuidas pendeldamine ühest riigist teise ja koolide vahetus on sind mõjutanud?

Lapsena oli see kõik põnev ja tore ning ootasin uusi elamusi, uusi sõpru, uut kodu. Muutused olid toredad. Lahkudes oli kindlasti kahju ka – mäletan, et kui sai juba Saksamaalt Stockholmis käidud, ütlesin midagi sellist: „Oleks nagu kodus, aga tupp ei saa.“

Entusiastlikust kolijast ja reisijast on tänaseks saanud suurem püsivuse ja kindluse, ka mugavuste hindaja. Võib-olla täpsem oleks öelda, et olen muutunud valivamaks muutuste ja uuenduste suhtes; kogemus

kogemuse pärast ei köida. Küllap sai mul rohkete muutuste tõttu varem mõõt täis. Selles mõttes on omamoodi kummaline olla esimeses päris omaenda välislahetus. Sest omamoodi on neid seljataga juba kolm ja nad ei saanud jätta teatavat jälge jätmata.

Kas meenub mõni kentsakas juhtum koolipõlvest?

Lapsena ei paista eri kultuuride vahelised erinevused teravalt silma – vähemalt selline on minu kogemus. Muidugi märkad rahvusvahelises koolis teise nahavärviga, teisest rahvusest ja omapäraste traditsioonidega lapsi ning nende vanemaid, ent koolis ei tekitanud see võõristust ega arusaamatusi. Eripärad ja kummalisused kvalifitseerusid isikupõhisteks, mitte kultuurilisteks. Minul pole kunagi probleeme olnud lastega teistest kultuuridest ega olnud minu teada kellelgi teisel ka. Ühiskonnas laiemalt multikultiga kaasnevad probleemid ja vastuolud muutuvad tähelepanuväärseks hilisemas elujärgus.

Kui tihedalt külastasid koolipõlves Eestit? Kui suurt sidet tunned sünnimaaga?

Kord aastas suvevaheajal käisin maal vana-vanemate ja sugulaste juures. See oli tore aeg. Aga see ei tähendanud, et ma oleks muudel aegadel Eestit väga igatseda osanud. Olukord muutus vanemaks saades ja pärast seda, kui olin Eestis aastaid elanud. Igatahes pole mul kunagi olnud kahtlust, et Eesti on minu kodu. Olen küll üle poole oma elust välismaal, Lääne-Euroopas elanud,

ent kunagi ei ole tekkinud tunnet, et ma olen läänestunud või Eestist võõrdunud. Seetõttu aeg-ajalt imestan, kuidas paljud pärast mõneaastast Eestist eemalviibimist muutuvad nii käitumiselt kui ka (maailma) vaadetelt. Aga inimesed on erinevad.

Kuidas on isa töö mõjutanud sinu elukutsevalikut?

Oma vanematelt pärsin huvi nii diplomaatia kui ka ajaloo vastu: Bonnis Reini jõe ääres rääkis ema mulle järjejutte, kuidas tsivilisatsioonid tekkisid suurte jõgede ääres, seejärel kuidas roomlased sama Reini juurde jõudsid. Ma ei ole kunagi tõsiselt ühtegi teist eriala- või karjäärivalikut kaalunud.

Vanematega sama ametit pidada – see on küsimus, mida mitmete oma praeguste kolleegidega teistest Euroopa Liidu riikidest oleme arutanud, sest vähemalt neljal neist on sama kogemus. Viimati arutasime Kreeka kolleegiga, et meie kaks pole juhuse tahtel oma isadega samas majas kunagi töötanud, seevastu Austria kolleeg peab aeg-ajalt oma isaga EL-i koosolekul ühe laua taga istuma. Mis puutub karjäärialastesse saavutustesse, siis ei ole mind huvitaval kombel kunagi häirinud see, kui varakult ja näiliselt kergelt omal ajal kõik kätte tuli, kui Eesti riik sai taastatud. Annan endale aru, et nüüd on teised ajad. Võib-olla see erinevus just teebki kõik lihtsamaks, sest täpselt samades jälgedes ei saagi astuda, seega ei tunne ka survet.

Kas ja kui sageli satute isaga välispoliitilistel teemadel rääkima? Kas vahel paisub eri seisukohtade väljendamine vaidluseks?

Päris tihti arutame maailma asju — meie mõlema jaoks on see enam kui töö — ning hoolimata üldjoontes ühel meelel olemisest, leiab aset ka tulisemaid vaidlusi. Oleme mõlemad omajagu printsipiaalsed ja kangekaelsed.

Millisena näed ideaalis oma tulevast karjääri?

Kunagi, kui veel marke kogusin ja Saksamaal elasime — võisin siis ühe-kaheteistaastane olla —, arvasin, et kõige põnevam ametikoht välisministeeriumis oleks postibüroo direktor. Täna ma selles enam

sama veendunud ei ole. Nüüd mõtlen, et ideaalne karjäär on see, kui saan end teostada, aga ei pea oma põhimõtetes ja tõekspidamistes kompromisse tegema. Ei ole ühtegi ametikohta, mille poole püüelda ükskõik millise hinnaga. Kuid konkreetselt: usun, et soovin kahepoolses saatkonnas töötada. Olen sellega üles kasvanud ja seda alati kõige rohkem diplomaatiaks pidanud. Töötan hetkel ise mitmepoolses esinduses, ja kuigi Eesti huvisid, mille eest seista, jagub siin küllaga ning paljud suurimad otsused tehakse ja vaidlused peetakse just Brüsseli-sugustes kohtades (küll alles täiesti tipptasemel), on mul kinnistunud mulje, nagu oleks töö mitmepoolses esinduses tehnilisem ja ametnikulikum, kahepoolses saatkonnas aga diplomaatilisem ja värvikam.